

Inderdaad is het opmerkelijk, hoe deze vogel zijne jongen in een duister hoekje verborgen had. Het nest stond in een holte in een muur, ± een Meter onder den beganen grond en drie à vier Meter boven den waterspiegel, in een soort kelder, speciaal voor den molen ingericht. Wanneer niet gemalen wordt, valt het heldere water in een breede bruisende straal vlak langs het nest naar beneden. Dát is het, wat de waterspreeuw gaarne heeft, neen, wat hij absoluut noodig heeft. Helder, snelvlietend water en bergachtige omgeving. Het Gulpdal biedt hem hier, al wat hij verlangt.

Het nest is van heel bizonderen bouwtrant. De geheele muurholte was „ausgefüllt” met mos, dat in één taaien klomp ineengewerkt is. De opening — aan de benedenzijde van het front — geeft aan de volle hand toegang in een opwaartslopende gang, die naar de woonkamer leidt, het eigenlijke nest. Dit gedeelte bestaat uitsluitend uit kunstig ineengevlochten boomworteltjes en droge grasspiertjes. Buitenwerks meet het geheele 20 c.M. middellijn; niet groot dus, als men bedenkt, dat Schlegel als doorsnee aangeeft „een voet of meer.”

Eenige dagen na de eerste expeditie, mocht ik van den heer Smeets vernemen, dat de vogels weer ijverig het nest bezochten.

Den 18 Mei hield dus de heer Stessen — het was aan goede handen toevertrouwd — nogmaals inspectie. Het gelukte hem, het wijfje op het nest te vangen en vier mooie witte eieren te vinden. Eigenaardig, dat deze vogel weer in *hetzelfde* nest ging broeden!

Nog werd opgemerkt, dat het mannetje het broedend wijfje voeder aanbrengt.

Al het gevonden bewijsmateriaal bevindt zich in mijne collectie en zal op de aanstaande tentoonstelling te Sittard te bezichtigen zijn.

„Al het gevonden bewijsmateriaal bevindt zich in mijne collectie.” Sommige lezers van ons Maandblad zie ik al 'n bedenkelijk gezicht zeten. Om hen te kalmeeren het volgende:

In hunne — neem me niet kwalijk — volgens mij wel wat al te groote liefde voor vogels en andere dieren, mag iets goeds zijn, niettemin moeten ze *verstand* boven *gevoel* blijven stellen.

Een vogelsoort, die zich lokaal uitbreidt, is in hare beweging misschien te stuiten door *stelselmatige* uitroeiing in het nieuwe gebied; anders gaat zij rustig voort met het bezetten van woongebied, dat haar geschikt lijkt. Als bewijs dienen o.a. *Ruticilla titys* — zwarte Roodstaart, die zich bewoog van het Zuiden naar het Noorden; en nog kort geleden *Phylloscopus sibilatrix* — de Fluitier van het Oosten naar het Westen. In 1905 schoot ik hier het eerste paartje dezer laatste soort en haalde het nest uit. Het mooi groene vogeltje had ik vroeger nooit gezien, zijn geluid

nooit gehoord. Datzelfde jaar kon ik nergens andere exemplaren vinden. Het volgende jaar echter constateerde ik verschillende paren en na zes jaren is nu die vogel gewone broedvogel in geheel Limburg.

De waterspreeuw in kwestie nestelde reeds drie opeenvolgende jaren in de omgeving, waar ik hem nu vond. Den eersten keer is hij door jongens uitgehaald met eieren; van het tweede broedsel is niets bekend. Het vorig jaar is hij tweemaal uitgevlogen, zooals de heer Smeets getuigt en de oude nesten mede bewijzen. Niet zoodra echter zijn de jongen in staat om hun eigen voedsel te zoeken of ze worden over de grenzen van het revier gezet en men ziet ze niet meer.

Reeds ben ik de Gulp opwaarts geweest tot aan de Belgische grens, doch nergens is 'n spoor van waterspreeuwen te ontdekken.

Daarom voorloopig met Snouckart geconcludeerd, dat de aard van onzen bodem maakt, dat waterspreeuwen, die aan snelstroomende beeken en steenachtigen grond gebonden zijn, slechts toevalligerwijze Nederland bezoeken.

Het zal nu zeer interessant zijn, om te zien, of een ander paartje dat geschikte plekje te Gulpen aan de Gulp zal weten te vinden in de toekomst. Mocht het werkelijk zoo zijn, dan behoud ik mij voorloopig nog eenige vrijheid voor.

Roldue.

H. NILLESEN.

De Zanglijster.

Turdus musicus L.

„De zanglijster broedt steeds talrijker door heel Limburg.”

Deze bewering door den heer Nillesen neergeschreven in z'n bijdrage voor ons laatste Jaarboek, heb 'k door 'n paar ornithologen hooren in twijfel trekken.

De zanglijster — meenden zij — was als broedvogel in Zuid-Limburg zeer zeker zeldzaam en Pater Riotte heeft haar in de omstreken van Venlo als dusdanig heelemaal niet waargenomen.

Wel hoorde hij den 27 April 1912 nog 'n zanglijster zingen achter Holtmühle en vermoedt, dat ze daar in de buurt ook broedt.

't Is daarom wellicht niet zonder belang 'n waarneming mee te deelen van Pater Augustinus uit Merkelbeek.

In de laatste week van Mei 1.1. hoorde Pater Augustinus op een zijner excursies door de moerassen van Etzenrade (Jabeek) 't lied van 'n vogel, dien hij, verborgen als de zanger zich hield in 't hooge riet, maar niet kon te zien krijgen. Zoo'n prachtigen, wijdklinkenden, vroolijken, schetterenden zang, met al die wisseling van

hooge en lage tonen, had de Pater, die toch zeker 'n goed vogelwaarnemer mag heeten, nog nimmer gehoord.

O, zoo graag hadde hij geweten welke vogelkeel die klanken wist voort te brengen.

Meerdere dagen achtereen heeft hij zich, urenlang, verborgen opgesteld, om z'n doel te bereiken.

Telkens tevergeefs — de zanger liet zich niet zien.

Totdat eindelijk, den 2den Juni, Pater Augustinus weer op verkenning was en als observatiepost 'n boom daar in de buurt had uitgekozen.

Van onder dien boom nam hij den omtrek waar.

Eensklaps klonk van uit de kroon van den boom 't gezang, 'twelk zoovele dagen al z'n aandacht had getrokken.

Ditmaal was 't lot hem gunstig.

In een, twee, drie had hij den musicus ontdekt en wie was hij?

'n Zanglijster!

Zeer terecht meent P. Augustinus, dat 'n zanglijster, die begin Juni te Etzenrade zingt, ook wel te Etzenrade zal broeden.

Denken er wellicht onze ornithologen anders over?

JOS. CREMERS.

ZOMERVERGADERING

op **Maandag 30 Juni 1913**, des voormiddags 10¼ uur te Sittard, op het terrein der Tentoonstelling.

AGENDA:

1. Opening door den Voorzitter.
2. Voorlezing der notulen van de Wintervergadering.
3. Verslag over den toestand van het Genootschap door den Secretaris.
4. Rekening en verantwoording door den Penningmeester.
5. Verslag der Commissie belast met het nazien der rekening en verantwoording.
6. Behandeling der Begrooting 1914.
7. Verslag van den Bibliothecaris.
8. Mededeelingen van het Bestuur.

— Pauze tot n.m. 2 uur. —

9. Bezichtiging der Natuurhistorische Afdeling van de Tentoonstelling.
10. Voordracht van Mr. D. Frees, „Kijkjes in het Vogelleven” (met lichtbeelden).

Het Bestuur:

JOS. CREMERS, *Voorzitter*.

Mr. D. FREES, *Secretaris*.

Introductie van belangstellenden door de Leden vrij.

Het Bestuur wijst de leden er uitdrukkelijk op, dat deze kennisgeving — ook in het vervolg — de vroegere convocatiebiljetten vervangt.

Zwarte Specht.

Wij lezen o.a. in de *Nieuwe Koerier*:

Dezer dagen is, ik mag het gerust als een uiterst zeldzaam en voor de ornithologie als een geval van het hoogste gewicht bestempelen, hier in Brunssum op het jachtterrein van den heer Wilhelm Eggen, de zwarte specht, mannetje en wijfje, geschoten.

Reeds lang had ik dezelve gadegeslagen, in stilte de hoop koesterende, dat zij zich hier mochten vermeerderen, maar het broed werd telkens door kwajongens verstoord.

Ik achtte het daarom meer dan tijd om deze twee hoogst zeldzame vogels als onomstootbaar bewijsmateriaal voor de wetenschap, te bemachtigen.

Dit geval van den zwarten specht als broedvogel is niet alleen voor ons Limburg maar, voor zoover mij bekend, ook in geheel Nederland het eenige.

P. J. AUGUSTINUS,

Benedictijn.

Merkelbeek.

Naschrift: We hebben beide exemplaren gaan zien. 't Zijn inderdaad prachtieren.

We hopen maar, dat we ons niet vergissen, als we meenen, dat de Zwarte Specht in de buurt van Brunssum nog meer voorkomt.

't Zou toch inderdaad al heel toevallig zijn, dat juist een *paartje* naar Brunssum kwam stevenen.

Maar hoe 't ook zij, de beide Zwarte Spechten door Pater Augustinus bemachtigd, zijn voor de Nederl. Avifauna van groot belang.

Mr. Baron Snouckart van Schaumburg gaf zich, hoe zeer Merkelbeek ook afgelegen ligt, reeds de moeite om de bestjes te komen zien.

Zou P. Augustinus niet te vinden zijn, om de twee rariteiten te exposeeren op de tentoonstelling te Sittard?

Zooals 'k me zelf heb kunnen overtuigen, zijn ze zeer goed opgezet.

J. C.

Aanwinst voor 't Museum.

Van den heer Crets-Straatmans, Maastricht, eene *versteende Zeeschildpad*, afkomstig uit den St. Pietersberg.

Tentoonstelling Sittard.

Nogmaals brengen we in herinnering, dat de afdeling „Natuurlijke Historie” op de tentoonstelling te Sittard alléén dan kan slagen, als de leden van 't Genootschap hunne medewerking verleenen.

Het Bestuur van 't N. H. G. in Limburg.